

Көзгә керү

**Мөстәкыйль сүз
төркемнәреннән
тора**

**Ачыкклаулы
мөнәсәбәттә**

**Иярүче сүз
ияртүче сүзне
ачыклап килә.**

- Янэшэ торып**
- Килеш кушымчалары**
- Фигыль формалары**
- Бэйлек һәм бэйлек сүзләр**

**Көз житте,
кара һәм ак,
әбиләр чуагы,
жил куып йөрү,
көз кебек яңгырлы**

**- Ия+хэбэр,
-тинцдэш кисэклэр,
-тезмэ сүзлэр,
-фразеологизмнар,
-мөстэкыйль сүз+
ярдэмлек сүз
сүзтезмэ була алмый.**

Сүзтезмә

- 1. Мөстәкыйль сүз төркемнәреннән тора.**
- 2. Компонентлары ачыклаулы мөнәсәбәттә**
- 3. Иярүче сүз ияртүче сүзне ачыклап килә.**
- 4. Янәшә торып, килеш кушымчалары, фигыль формалары, бәйләк һәм бәйләк сүзләр иярүче һәм ияртүче сүзләрне бәйли.**

Ия+хәбәр, тиңдәш кисәкләр, тезмә сүзләр, фразеологизмнар, мөстәкыйль сүз+ ярдәмлек сүз сүзтезмә була алмый.

1-б

2-а

3-а

4-а

5-а

6-а

7-б

8-б

9-а

1. Жиргә алтын көз килде.

**2. Жир сары юрганын
ябынды.**

**3. Мул уңыш амбарларга
тулды.**

**4. Кошлар ерак юлларга
әзерләнәләр.**

Үзбәя. Үзбәя өчен критерий:

а) бер хатасыз - 5;

ә) бер хатага - 4;

б) ике хатага - 3.

1. Жиргә килү, алтын көз;

2. Сары юрган, юрганын ябыну;

3. Мул уңыш, амбарларга тулу;

4. Ерак юллар, юлларга әзерләнү;

Ўзбэя. Ўзбэя өчен критерий:

а) бер хатасыз - 5;

ә) бер хатага - 4;

б) ике хатага - 3.

Көзге урман

Үзбәя. Үзбәя өчен критерий:

а) текст дөрөс төзелгән булса, барлык төр бәйләүче чаралар кулланылса, барысы да - “5”;

ә) Әгәр сез язган жөмлөләрнен урнашуы дөрөс булмаса, бер бәйләүче чара булмаса- “4”;

б) Әгәр текст төгәл булмаса, ике бәйләүче чара булмаса- “3”.

1. Мин бу дәрестә актив катнаштым.
 2. Биремнәрне үтәгәндә үземнән өлеш керттем.
 3. Мин сүзтезмәләрне аерып әйтә алам.
 4. Сөйләмем дәрәс һәм тулы булды.
 5. Сөйләмдә сүзләрне дәрәс итеп бәйли алам.
- Бу пунктларның барысы да үтәлсә – “5”ле
 - 1 пунктны эшләгәндә авырлыкка очрадым дип уйласа- “4”ле
 - 2 пункт буенча авырлыкка очраса- “3”ле
 - 3 пункт буенча авырлыкка очраса- “2”ле

Өй эше

1. 56 нчы күнегү.
2. 5 макаль язып килергә, сүзтезмәләрне күрсәтергә.
3. Ияртүче сүзгә мөмкин кадәр иярүче сүз өстәп, яхшы укучыга бәя бирегез.